

NIEMEN SELKÄRANKA

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Muotoilija (AMK), Insinööri (AMK)
Kokemus- ja palvelumuotoilu,
Yhdyskuntasuunnittelu
Syksy 2019

Janne Autio
Aarni-Pekka Jakonen
Aadaliina Järn
Riku Rantaharju
Henri Syrjö
Matias Tenhu

Tiivistelmä

Tekijä(t) Autio, Janne Jakonen, Aarni-Pekka Järn, Aadaliina Rantaharju, Riku Syrjö, Henri Tenhu, Matias	Julkaisun laji Opi, AMK Sivumäärä 46	Valmistumisaika Syksy 2019
Työn nimi Niemen selkäranka		
Tutkinto Insinööri (AMK), Muotoilija (AMK)		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Kaupunkien ja kaupunginosien kehittämiseen otetaan entistä enemmän mukaan kaupunkilaisia. Kaupunki kuuluu sen käyttäjille ja tästä syystä käyttäjälähtöinen kaupunki-kehittäminen on ehdotonta. Asukkaiden ja kaupunkitilan käyttäjien osallistaminen kaupungin kehittämiseen tuottaa parempaa kaupunkitilaa meille kaikille. Tällainen toiminta on resurssiviisasta, sillä valituksien määrä voidaan minimoida ja täten kalliilta oikeuskierroksilta säästyään. (Hätönen, 2019)</p> <p>Tämä opiskelijatyö tarkastelee Niemen kehittyvää kaupunginosaa sen käyttäjien silmin. Projektin pääkohderyhmänä on tarkasteltu alueen yrittäjiä ja toimijoita. Millaisia toiveita ja tarpeita heillä on alueelle? Työskentelyn tarkoituksena on ollut kartoittaa käyttäjäryhmän toiveita ja tiedostamattomia tarpeita, osallistamalla kyseistä käyttäjäryhmää ja ottamalla heidät mukaan suunnittelutyöhön. Tässä projektissa 11 pääkohderyhmään kuuluva alueen käyttäjä osallistettiin yhteiskehittämisen metodein opiskelijoiden järjestämässä työpajassa. Työpajasta saavutettu tieto on toiminut pohjana, jolle on rakennettu Niemen alueelle tulevaisuuden visio.</p> <p>Työn toimeksiantaja on Lahden kaupunki, joka on määritellyt Niemen alueen kehittämisen yhdeksi strategiseksi tavoitteekseen.</p>		
Asiasanat kaupunkimuotoilu, käyttäjälähtöisyys, tulevaisuuden visio		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
1.1	Lahden kaupunki.....	2
2	TOIMEKSIANTO JA PEREHTYMINEN.....	3
3	MUOTOILUTYÖN ENSIASKELEET.....	4
3.1	Tiimityminen, vastuunjako ja briefin laatiminen.....	4
3.2	Taustatutkimus.....	5
3.3	Välipresentaatio kaupungin toimijoille.....	7
4	KÄYTTÄJIEN OSALLISTAMISEN ALOITTAMINEN.....	11
4.1	Osallistamisen suunnittelu.....	11
4.2	Tapaamiset.....	11
5	NIEMEN ALUEKEHITYKSEN TYÖPAJA.....	13
5.1	Työpajassa käytetyt menetelmät.....	14
5.2	Työpajaan osallistuneet tahot.....	15
5.3	Työpajan onnistumisen arviointi.....	16
5.4	Työpajan tulosten purkaminen ja yhteenveto.....	16
5.4.1	Affinity diagram, eli samankaltaisuuskaavio.....	16
5.4.2	Työpajan tulokset.....	17
6	TULEVAISUUDEN VISIOT.....	22
6.1	Niemen selkäranka.....	22
6.1.1	Kulkuväylät.....	22
6.2	Virkistyminen Niemessä.....	23
6.2.1	Niemen satama.....	23
6.2.2	Puistoalueet.....	28
6.2.3	Urheilu Niemessä.....	31
6.3	Niemen Fiilis.....	33
6.4	Interaktiivinen kartta.....	36
7	NIEMEN ALUEEN KEHITTÄMISEN STRATEGISET TAVOITTEET.....	38
8	YHTEENVETO.....	39
	LÄHTEET.....	40
	KUVALUETTELO.....	42

1 JOHDANTO

Niemen kaupunginosa on mielenkiintoinen alue tutkittavaksi kaupunkimuotoilun opiskelijoiden silmin; kokonainen kaupunginosa kehitettäväksi. Monille meistä tämä oli ensimmäinen kosketus kaupunkikehittämiseen ja kaupunkikoneiston rattaisiin ja toimintaan. Tämä opiskelijatyö on osa Kaupunkimuotoilu ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen sekä Strateginen muotoilu opintojaksoja. Opintojaksoilla perehdyttiin muun muassa kaupunkilaisten vaikuttamisen mahdollisuuksiin omassa elinympäristössään, mistä tekijöistä elävä kaupunki syntyy ja miten ihmisen mittakaavan huomioiminen suunnitteluratkaisuissa auttaa saavuttamaan elinvoimaisen ja kukoistavan kaupungin.

Näennäisesti keskeneräinen kaupunginosa herättää monenlaisia tunteita sen eri käyttäjäryhmissä. Alue koetaan kolkkona, pelottavana, harmaana ja nuhjuisena. Etäisyyttä Niemen ja Lahden keskustan välillä on linnuntietä noin 2,5 km, ja monet Niemen alueen käyttäjät saapuvat päivittäin alueelle pääkaupunkiseudulta saakka. Tämä luo alueelle monenlaisia haasteita. Kuinka alue mahdollistaisi sulavan liikkumisen muilta seuduilta, tai kuinka alue voisi vähentää jatkuvaa edestakaisen liikkeen tarvetta? Miten alue tukisi käyttäjien viihtyvyyttä ja näin ollen mahdollistaisi pidemmän viipymisen alueella ja alueen ekosysteemin kehittymisen?

Olemme kartoittaneet ymmärrystämme Niemen alueesta maastokäynneillä, tekemällä taustatutkimusta aiheeseen liittyen, kontaktoimalla alueen käyttäjiä sekä järjestämällä heille työpajan. Tässä työpajassa Niemen yrittäjät ja toimijat pääsivät osallistumaan yhteiskehittämisen keinoin alueen suunnitteluun, kohtaamaan toisiaan, kaupungin arkkitehtejä sekä alueen opiskelijoita.

Työskentely on tapahtunut opiskelijatiimien sisällä itsenäisesti. Työtä on ollut toteuttamassa 5 kokemus- ja palvelumuotoilun opiskelijaa, sekä 1 yhdyskuntasuunnittelun opiskelija. Opintojaksoja on ohjannut Lahden ammattikorkean koulun lehtori Sara Ikävalko, joka on perehdyttänyt opiskelijat kaupunkimuotoilun ja strategisen muotoilun aihepiireihin, ohjannut ja arvioinut työskentelyä sekä tarjonnut tukea tarvittaessa.

1.1 Lahden kaupunki

Lahti lukeutuu Suomen suurimpiin kaupunkeihin 120 000 asukkaallaan. Lahti tunnetaan niin urheilukaupungin maineestaan, että ympäristö- ja muotoiluosaamisestaan. (Lahden kaupunki, 2019)

Lahden kaupunki on toiminut työn toimeksiantajana. Toimeksiantona on ollut kehittää tulevaisuuden visio Niemen alueelle, tuoden alueen käyttäjät mukaan suunnittelutyöhön. Projektipäällikkö Pirkko-Leena Jakonen on seurannut työskentelyämme yhdessä kaavoitusarkkitehti Marja Mustakallion kanssa ja he osallistuivat Ladec:n kanssa yhteistyössä järjestettyyn työpajaan.

Työ tukee Lahden kaupungin vuoteen 2030 määrittämiä strategisia tavoitteita, visioimalla Niemen alueesta houkuttelevan elinympäristön, joka mahdollistaa alueelle syntyvän kulttuurin. Lahden kaupunki tähtää yrityksiä kuuntelevaksi kaupungiksi (Lahden kaupunki, 2019), ja työskentelymme on askel kohti yhteiskehittämisen ja kaupunkilaisten osallistamisen vakiintumista kehityshankkeisiin.

Kuva 1 - Polttimo järveltä päin kuvattuna

2 TOIMEKSIANTO JA PEREHTYMINEN

Toimeksianto

Elokuussa 2019 annettiin alustava toimeksianto koskien Niemen alueen konseptointia ja aluekehityksen visiota. Tällöin aluerajaukseksi määritettiin Lahden kaupunki sekä Niemen kehittyvä kaupunginosa. Tarkasteltaviksi käyttäjäryhmiksi määritettiin yliopisto- ja korkeakouluopiskelijat, lehtorit ja tutkijat, sekä alueen yrittäjät ja potentiaaliset tulevat yrittäjät. Opiskelijoilta vaadittiin yhteiskehittämisen hyödyntämistä sekä kenttätyöskentelyä Niemen alueella, jotta käyttäjäryhmät saataisiin mukaan suunnittelutyöhön.

Projektipäällikkö Pirkko-Leena Jakonen saapui 19.9.2019 antamaan toimeksiannon henkilökohtaisesti. Tällöin perehdyttiin tarkemmin Niemen kehitystyöhön ja -tavoitteisiin.

Perehtyminen

Työskentely aloitettiin perehtymällä aiheeseen liittyvään kirjallisuuteen sekä kaupunkilaisten vaikuttamisen mahdollisuuksiin. Tällä kerättiin tarvittavaa ymmärrystä kaupunkien toiminnasta ja sen vuorovaikutuksesta ihmisten kanssa. Opintojaksojen aikana saatiin myös luentoja kaupunkimuotoilusta, kaavoitusprosesseista sekä käyttäjien osallistamisesta Sara Ikävalkolta, Mikko Rikalalta sekä Eeva Aarveaaralta. Syyskuussa perehdyttiin kaupunkien energiantuotantoon Lahti Energialla Isko Lappalaisen johdolla. Osana opintojaksoja käytiin People Driven City-seminaarissa kuuntelemassa kansainvälisiä huippuosaajia kaupunkikehittämisen kentältä.

3 MUOTOILUTYÖN ENSIASKELEET

3.1 Tiimiytyminen, vastuunjako ja briefin laatiminen

Tiimit jaettiin 3.10.2019 tarkasteltavien pääkohderyhmien sekä lähestymistavan mukaan. Näitä lähestymistapoja olivat simulaation kehittäminen, pienoismallin rakentaminen, sekä digitaalisen sisällön tuottaminen.

Tiimimme sai käyttäjäryhmäkseen alueen yrittäjät ja toimijat ja tuleva visiotyö tultaisiin toteuttamaan digitaalisessa muodossa. Ryhmän jäsenet ovat Janne Autio, Aarni-Pekka Jakonen, Aadaliina Järn, Riku Rantaharju, Henri Syrjö sekä Matias Tenhu. Mainituista kaikki ovat Kokemus- ja palvelumuotoilun toisen vuosikurssin opiskelijoita, paitsi Aarni-Pekka Jakonen, joka on Yhdyskuntasuunnittelun valmistuva opiskelija.

Ryhmänjohtajanamme sekä yhteyshenkilönämme toimi Aarni-Pekka Jakonen. Työskentelyn dokumentoinnista sekä projektipäiväkirjan ylläpitämisestä vastasi Matias Tenhu. Taus-tatutkimuksesta päävastuussa olivat Riku Rantaharju sekä Henri Syrjö, joista jälkimmäinen toimi myös tarvittaessa tiimin valokuvaajana. Käyttäjätutkimuksen sisällön suunnitte-lusta ja oppimistavoitteiden määrittämisestä päävastuun saivat Aadaliina Järn sekä Janne Autio. Ryhmän jokainen jäsen on osallistunut tasavertaisesti havainnointiin, käyttäjien osallistamiseen sekä visuaalisen materiaalin tuottamiseen.

Muotoilijoille tyypillisesti rakennettiin tiimille tapauskohtainen brief. Briefiin listattiin tiiviisti työn tavoitteet, pääkohderyhmä sekä erityishuomiota kaipaavat seikat. Tiimimme määritti toimeksiannokseen seuraavan:

Tavoitteenamme on luoda innostava ja mahdollistava tulevaisuuden visio Niemen kehittyvälle alueelle.

Millainen on Niemen alueen identiteetti? Millainen alue houkuttaa yrittämään? Kuinka Niemen alue tukisi vuorovaikutusta sekä mahdollistaisi opiskelijoiden siirtymisen työelämään? Tarkastelemme aluetta alueen yrittäjien näkökulmasta, huomioiden myös Suomen vaihtuvat vuodenaajat ja niiden tuomat haasteet.

Toteutamme digitaalista havainnemateriaalia, joissa pohdimme oheisia kysymyksiä ja annamme niihin konseptitason vastauksia. Ideoimme aluetta elävöittäviä mahdollistajia sekä osoitamme tärkeitä huomiokohtia. Työstämme ideamme helposti havaittavaksi visuaaliseksi materiaaliksi, joka pohjaa kerättyyn käyttäjätietoon, sekä Lahden kaupungin strategiaan.

3.2 Taustatutkimus

Maastokäynnit

Niemen alueelle tehtiin kaksi maastokäyntiä, minibussilla, sekä kävellen sekä pyörillä. Maastokäyntien tarkoituksena oli hahmottaa alueen kokoa ja tunnelmaa ihmisen mittakavasta.

Millaista alueella on kävellä, miten pitkiä etäisyydet ovat, millaisia vaarallisia tai pelottavia paikkoja alueella on? Mikä alueella sykähdyttää, millaisia mahdollisuuksia alueella on?

Tätä ymmärrystä alueesta ja sen mahdollisuuksista ja haasteista käytettiin myöhemmin suunnittelutyön tukena.

Havainnot purettiin yhdessä tiimin kesken ja niistä tehtiin yhteenveto. Tärkeimmät havainnot tiivistettiin kahteen virkkeeseen:

Alueen siivoaminen ja 'päivittäminen' on oleellista miellyttävän, kutsuvan tunnelman saavuttamiseksi.

Tämän hetkinen fiilis 'Onko nää rakennukset käytössä?' tulisi muuttaa 'Miks mä en tiennyt, että Lahdessa on näin siisti paikka?'

Alueen tunnelma koettiin kolkkona, luotaantyöntävänä ja kieltävänä. Tyhjät kadut ja piikkilanka-aidat viestivät väärin alueella liikkuvien kanssa. Kierroksilla havaittiin myös Niemen sataman ja Kahvisaaren potentiaalisuus sekä kaupunginosan mielenkiintoinen maasto. Niemen alueella sijaitsee muun muassa joki, saari, järvenranta, venelaiturit ja junakiskot, jotka mahdollistavat useita aktiviteetteja.

Kuva 2 - Havainnoimassa Niemessä

Alueen yrittäjien kartoitus

Alueen yrittäjät ja toimijat kartoitettiin mahdollisimman laajasti. Alla lista kartoitetuista toimijoista:

- Sinuhe - Leipomo
- Lahden Ovi
- Stark - Rautakauppa
- Metro tukku – Elintarviketukku
- Työpaja Ovi - Pitkäaikaistyöttömille suunnattua työpajatoimintaa, verhoomo, ompelimo, maalaamo, puu- ja metallityöpaja
- Marron Wood Oy – Jalopuun tuonti
- Monitoimikeskus Takatasku - Työkokeilu-, tukityö- ja vapaaehtoistyöpaikat
- Ritmacon Oy – Hitsaustarvikkeet
- LSK Service Oy – Teollisuuden huoltopalvelut
- Aldus Oy – Kirjapaino
- Hakalan Puutukku – Puutavaratukku
- LTI Auto Detailing – Autopesu ja –detailing
- Alfaroc Logistics – Vuokraa toimitilaansa)
- Boblboom Oy – Maahantuonti ja markkinointi
- Lukan - Lasitusjärjestelmät
- AluRoll Oy – Lasitus ja kaiteet

Tiedepuistossa toimivat yritykset:

- Ladec Oy – Lahden seudun kehitys
- Ramboll - Insinööritoimisto
- Sweco – Rakennusliike
- Ariadna Tech – Mittaus- ja navigointivälineet
- Viria – Turvallisuuspalvelut
- Kuusitunturi Oy – Sähköalan palvelut
- Azets Insight Oy – Taloushallinto
- PHP Holding Oy – Sijoitustoiminta
- Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut
- Eurofins – Elintarvikelaboratorio
- KeyVision Oy – Liikkeenjohto- & IT-konsultointi

Satamassa toimivat yritykset ja toimijat:

- Lahden vesisamoilijat Ry
- Lahden Konepiste
- Ranch Club
- Lahden Laatulasi
- Puhdistusaineet.fi
- Hollolan Hihnatekniikka Oy
- Suomen Moottoripyörämuseo
- Ace Corner

3.3 Välipresentaatio kaupungin toimijoille

Välipresentaatiot esitettiin 17.10.2019, joita kuulemaan saapuivat Pirkko-Leena Jakonen sekä Marja Mustakallio. Lahden ammattikorkeakoululta mukana oli kuuntelemassa lehtori Sara Ikävalko. Tiimit esittelivät 2 viikon työskentelyn tuloksia. Presentaatiossa käytiin läpi löydökset havainnointikierröksiltä, kartoitetut alueen yrittäjät sekä taustatutkimuksista nousutta mielenkiintoista dataa.

Tämän työskentelyn pohjalta jalostuneita ideoita esitettiin kolme kappaletta. Niitä olivat Tapahtumakaupunki, Viiden minuutin kaupunki ja Konttikaupunki.

Tapahtumakaupunki

Tapahtumakaupunki esitteli eri aktiviteettien mahdollisuuksia kaupunginosan elävöittäjänä. Alueelle esitettiin järjestettäväksi Mukkanankadun suurajoja, kumiankkojen kilpauittoa Joutjoessa, seinäkiipeilyä ja seikkailuratoja. Alueelle haluttiin tuoda myös taidetta, ja muuraalin tuottamisesta Polttimon seinään keskusteltiin.

Kuva 3 - Niemi tapahtumien keskuksena, Matias Tenhu, 2019

Kuva 4 - Muraali Polttimon seinustassa, Aadaliina Järn, 2019

Viiden minuutin kaupunki

Viiden minuutin kaupungissa pohdittiin, olisiko Niemi mahdollista brändätä etäisyyksien avulla. Löytyykö alueelta piste, josta tärkeimpiin toimintoihin pääsee viidessä minuutissa. Tässä konseptissa puheeksi nousi junaraiteiden hyödyntäminen liikkumisessa.

Junaraiteiden hyödyntäminen koettiin kuitenkin ongelmalliseksi siinä liikkuvan junaliikenteen vuoksi.

Kuva 5 – Raidelauta mahdollistaa raiteilla liikkumisen, Aadaliina Järn, 2019

Konttikaupunki

Konttikaupunki esitteli väliaikaisten konttien mahdollisuuksia. Voitaisiinko alueesta kehittää kaupunkikehityksen kokeilualusta, jossa uuden kokeileminen on helppoa ja taloudellisesti kannattavaa. Tässä ideassa hyödynnettiin liikuteltavia kontteja, joista tarvittavat tilat rakennettaisiin.

Konttien käyttämistä on ehdotettu muuallekin Lahteen, mutta muun muassa viemäröinti on koettu haastavaksi. Myös kustannuksien koettiin olevan usein liian korkeat. Kokeilukulttuurin mahdollistaminen Niemen alueella herätti kuitenkin paljon keskustelua aiheesta. Niemen satamassa liikkuvien veneilijöiden määrä herätti keskustelua veneilijöiden tilapäismajoittamisesta.

Kuva 6 - Konteilla toteutettu tapahtuma-areena, Aadaliina Järn, 2019

4 KÄYTTÄJIEN OSALLISTAMISEN ALOITTAMINEN

4.1 Osallistamisen suunnittelu

Sopivia yritystapahtumia, joissa käyttäjäryhmään kuuluvia henkilöitä kohdattaisiin, lähdettiin kartoittamaan. Aikatauluun sopivia yritystapahtumia olivat Match made in Lahti – rekrytointitapahtuma, Muotoile yrityksellesi tulevaisuus tapahtuma sekä Lahden tiedepäivä 2019. Tarkoituksena oli järjestää tapahtumiin työpiste, jossa kävijät pääsisivät osallistumaan alueen kehityksen ideointiin.

Alueen yrittäjille ja toimijoille päädyttiin järjestämään kohdennettu työpaja yhteistyössä Ladec:n kanssa.

4.2 Tapaamiset

Pekka Komu, Ladec

Lokakuun 23.päivä järjestettiin tapaaminen yritysympäristön kehittämiseksi Ladec:ssa vastaavan liiketoimintakehittäjä Pekka Komun kanssa.

Ladec on Lahden seudun kuntien omistama yritys, joka auttaa yrityksiä yritysten kaikissa elinkaarien vaiheissa, perustamisesta lähtien. (Komu, 2019)

Komu on työskennellyt ja kohdannut alueen toimijoita ja pystyi jakamaan meille tärkeää käyttäjätietoa alueen yrittäjistä. Alla esitämme Komun välittämiä kommentteja alueen yrittäjiltä. Nimiä ei mainita henkilöllisyyden suojaamiseksi.

Kaupunkirakenteellisesti haastava. Liian kaukana keskustasta.

Keskusta-alueen ja Niemen välillä ei ole "keskustamaista". "Välialueita" on hankala hahmottaa. Ei tiedä alueiden identiteettiä, ei ymmärrä miten kaukana on tai minne on menossa.

Niemenkadulla ja Mukkanladulla olevat jutut on vaikea yhdistää toisiinsa.

Alueelta ei puutu kuin ihmiset.

Alueelle kaivattiin monenlaisia toimintoja, mutta niiden toivottiin kietoutuvan jotenkin toisiinsa. Tämän toivottiin mahdollistuvan alueelle rakentuvan Niemen hengen myötä.

Yrittäjät olivat nostaneet esille myös Mukkulan läheisyyden. Yrittäjät kokivat, että Niemen kehitykseen liittyi vahvasti myös Mukkulan alueen kehitys.

Esiin nousi myös alueelle saapumisen ongelmat. Kuinka kulkuyhteydet voisivat tukea saapujia jo pääkaupunkiseudulta saakka? Tähän ratkaisuksi mietittiin matkaketjuja, jotka mahdollistaisivat Helsingistä ostettavalla junalipulla kulkemisen Lahden matkakeskuksesta Niemen alueelle, Lahden seudun liikenteen linja-autolla.

Kävely ei ole vain suoritus, vaan sen tulisi olla elämyksellistä ja mielekästä. (Komu, 2019)

Riku Routo, Riku Motor

Marraskuun 6.päivä järjestettiin tapaaminen yrittäjä Riku Roudon, Riku Motor, kanssa.

Reilusta meiningistään tunnettu Riku Motor on klassikkomoottoripyöriin sekä mielenkiintoisiin ja hyväkuntoisiin vaihtopyöriin erikoistunut ”virtuaalimyymälä.” (Riku Motor, 2019)

Tapaamisessa kartoitettiin Niemen alueeseen ja varsinkin satamaan liittyviä ajatuksia satamassa toimivan yrittäjän näkökulmasta.

Tapaamisessa tärkeiksi nousseita teemoja olivat Niemen sataman elävöittäminen tapahtumilla, muun muassa cruising-, viini&ruoka-, sekä keikkatapahtumilla, joita on järjestetty ja tullaan jatkossakin järjestämään Niemen satamassa. Rantaraitin rakentumista alueelle pidettiin ehdottomana rannan alueen vetovoimatekijänä. Mukkulan tapahtumapuiston toivottiin muuttuvan takaisin leirintäalueeksi, joka toisi suuria kävijämääriä myös Niemen alueelle. Tapahtuma-aikaan alueelle ideoitiin kierroksia kaksikerroksisella bussilla, joka veisi kävijöitä tapahtumasta toiseen.

5 NIEMEN ALUEKEHITYKSEN TYÖPAJA

Työpaja päätettiin järjestää yhdessä Ladec:n kanssa 7.11.2019 klo 13-15:30 kohdenne-
tusti Niemen alueen yrittäjille ja toimijoille NiemiCampuksen tiloissa. Näin paikalle saatiin
tahoja, jotka olisivat kaikista perehtyneimpiä ja innostuneimpia alueen kehityksen suhteen.

Määritimme työpajallemme oppimistavoitteet, jotka olivat seuraavat:

*Haluamme oppia, kuinka alueen yrittäjät ja toimijat haluavat ja toivovat Niemen alueen ke-
hittyvän. Tämä on tärkeää kannaltamme, jotta saamme loppukäyttäjiltä tietoa ja käyttäjä-
lähtöisen kehittämisen kriteerit täyttyvät. Aluetta ei tulisi kehittää osallistamatta alueen
käyttäjiä. Tämä on tärkeää tällä hetkellä, sillä aikaa ei ole käytössä paljon, emmekä voi
jatkaa suunnittelutyötämme osallistamatta käyttäjiä suunnittelutyöhön.*

*Haluamme kartoittaa, millainen tulevaisuudenkuva yrittäjillä on Niemen alueesta, millaisia
palveluita alueelle kaivataan ja millaista maankäyttöä alueelle toivotaan.*

Kuva 7 - Niemen aluekehityksen työpaja, Henri Syrjö, 2019

5.1 Työpajassa käytetyt menetelmät

Työpajan rakenne suunniteltiin tiimin kesken. Oppimistavoitteiden pohjalta määritettiin sopivat työskentelymenetelmät, jotta toivottuja tuloksia saavutettaisiin. Ohjeistusta saatiin lehtori Sara Ikävalkolta, jolta saatiin myös työpajaan tarvittavia materiaaleja.

Unelmien aarrekartta

Työpajassa käytettiin Unelmien aarrekartta nimistä menetelmää, jonka tavoitteena oli luoda rento ja miellyttävä ilmapiiri ja virittää osallistujat ideointia varten.

Tehtävänanto:

Leikkaa ja liimaa kuvia ja sanoja, jotka kuvastavat toiveitanne Niemen tulevaisuudesta. Millainen Niemi voisi olla tulevaisuudessa? Miltä se näyttää? Mitä siellä voi tehdä? Miltä se tuntuu?

Pitäkää mielessä aarrekarttanne pääasiat ja soveltakaa niitä ideoinnin vaiheessa.

Yhteiskehittäminen kaupunkiympäristöä rakentamalla

Yhteiskehittämisen keinoin päätettiin hakea konkreettisia ideoita alueen käyttäjiltä. Osallistujille annettiin muun muassa rakennuspalikoita, legohahmoja, muovailuvahaa, tarroja ja tusseja, joilla he saivat rakentaa tulevaisuuden Niemeä pienryhmäfasilitaattorin opastuksella. Ideoita rakennettiin pöytäryhmittäin Niemen alueen ilmakuvan päälle.

Tehtävänanto:

Kirjoittakaa, piirtäkää ja rakentakaa ideoitanne karttapohjaan: mitä toivoisitte Niemen tulevaisuudelta? Millaista rakentamista toivotte alueelle? Mitä alueella voi tehdä? Mitä alueella näkyy? Miltä siellä tuoksuu ja maistuu?

Ideoikaa mahdollisimman paljon ennakkoluulottomasti ja rajattomasti!

Kokeilusuunnitelma

Kokeilusuunnitelman avulla kirjattiin ylös, kuinka syntyneitä ideoita voitaisiin ottaa kokeiluun.

Tehtävänanto:

Lähtekää rakentamaan edellisten tehtävien pohjalta syntyneistä ideoista kokeilusuunnitelmia. Kuinka näitä ideoita voitaisiin yhdistellä ja ottaa kokeiluun konkreettisesti? Kuinka teidän yrityksenne voisi lähteä toteuttamaan näitä kokeiluita yksin tai yhdessä alueen muiden toimijoiden kanssa?

Valitkaa rohkeasti villejäkin ideoita.

5.2 Työpajaan osallistuneet tahot

Ryhmä 1, pienryhmäfasilitaattori Janne Autio

Jukka Oresto, Tiedepuisto, toimitusjohtaja

Jesse Reponen, Tiedepuisto, kiinteistöpäällikkö

Eija Martikainen, UPM, kiinteistöjohtaja

Niina Ahlfors, Ramboll, yksikönpäällikkö, maankäyttö

Ryhmä 2, pienryhmäfasilitaattori Matias Tenhu

Jyrki Salonen, Ariadna Tech, yrittäjä

Sara Ikävalko, LAMK, lehtori

Pekka Komu, LADEC, kehittämisspäällikkö

Annu Pesu, Lahden Vesisamoilijat

Ryhmä 3, pienryhmäfasilitaattori Aadaliina Järn

Riku Routo, Rikumotor, yrittäjä

Mikko (Sukunimi ei ole tiedossa), Rikumotor, assistentti

Senja Pirhonen, Lahden Vesisamoilijat

Mukana työpajaa seuraamassa ja keskusteluihin osallistumassa olivat myös projektipäällikkö Pirkko-Leena Jakonen, sekä kaavoitusarkkitehti Marja Mustakallio.

Työpajan pääfasilitaattoreina toimivat Aarni-Pekka Jakonen, sekä Riku Rantaharju. Työpajan dokumentoinnista vastasi Henri Syrjö.

5.3 Työpajan onnistumisen arviointi

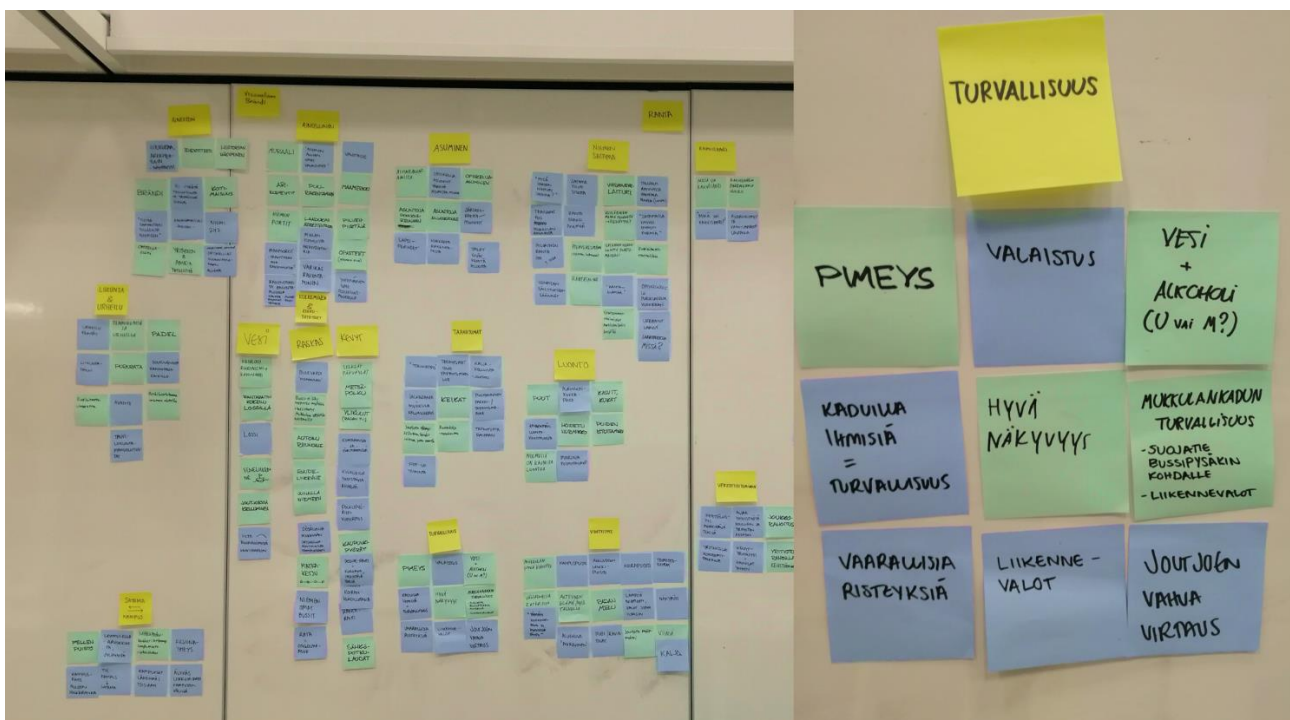
Työpajalla ennalta määritetyt oppimistavoitteet saavutettiin ja näin ollen työpaja oli onnistunut. Alueen yrittäjiä ja toimijoita saavutettiin laajasti, ja he olivat erittäin kiinnostuneita osallistumaan alueen kehitystyöhön. Pyrimme tutustuttamaan alueen yrittäjiä toisiinsa ja luomaan verkostoja heidän, kaupungin, sekä ammattikorkeakoulun välille.

Työpajan aikana huomattiin haastavaksi eri tyyppisten ihmisten innostaminen ja aikataulussa pysyminen. Aikataulumuutoksien johdosta saatiin kuitenkin lisäaikaa ideoinnin vaiheeseen, ja näin saatiin kerättyä enemmän arvokasta käyttäjädataa.

5.4 Työpajan tulosten purkaminen ja yhteenveto

5.4.1 Affinity diagram, eli samankaltaisuuskaavio

Työpajan tuloksien purkamiseksi käytettiin samankaltaisuuskaavio nimistä menetelmää. Menetelmän tarkoituksena on helpottaa saavutetun informaation jäsentelyä. Tietomassasta etsitään samankaltaisia osasia, jotka ryhmitellään syntyvien teemojen alle. Menetelmällä tieto saadaan jäsennettyä, ja käyttäjälle merkitykselliset aihealueet saadaan kirjatua ylös. (Tuulaniemi, 2011)

Kuva 8 - Samankaltaisuuskaavion hyödyntäminen tiedon jäsentämisessä

5.4.2 Työpajan tulokset

Työpajasta saavutettiin runsas määrä käyttäjätietoa, toiveita, ideoita, sekä tarpeita ja pelkoja, joita ei olisi saatu tietoon ilman käyttäjien osallistamista. Käyttäjien osallistamisella varmistettiin, että alueen käyttäjien ääni saadaan esille.

Liikunta ja urheilu

Työpajan perusteella alueelle kaivattiin reippaasti liikunta ja urheilumahdollisuuksia. Urheilulajeista puheeksi tulivat padel, sulkapallo, tennis, luistelu, hiihto, lumilautailu, avantouinti ja seinäkiipeily. Koko Niemen aluetta haluttiin hyödyntää tehokkaasti näissä aktiviteeteissa. Niemen alueelle visioitiin myös citylatuja, jotka lumetettaisiin tarvittaessa talvisin.

Urheiluvälineille kaivattiin vuokrausmahdollisuutta muun muassa satamaan. Vuokraamisen toivottiin olevan mahdollisimman helppoa, esimerkiksi siihen tarkoitetun sovelluksen avulla.

Brändi

Alueelle saapuvan tulisi tietää saapuneensa Niemeen. Alueen laiduille kaivattiin portteja, jotka viestisivät aluerajoista. Aluekuvaa ei haluttu kiillotettavan turhaan. Teollisuutta ei haluttu jyrättävän alueelta pois, sillä se koettiin osaksi alueen identiteettiä. Niemen haluttiin olevan aito, rehellinen ja toiminnassa 24/7. Niemen alueelle kaivattiin taidetta, valaistusta ja opastusta alueen opiskelijoiden suunnittelemana ja toteuttamana.

Alueen arkkitehtuurin haluttiin ilmentävän alueen historiaa muun muassa puurakentamisen muodossa. Alueelle kaivattiin laadukasta, houkuttelevaa, kestäväää ja värikästä rakentamista, joka kerää katsojia kauempaakin. Alueen rakennusten tulisi luoda lämmin olo.

Alueelle toivottiin maamerkkejä, joista Niemen alue tunnustetaan. Niemen rantaan toivottiin asuntoja järvenrantamaisemilla. Nämä asunnot toteutettaisiin kerrostaloina, jotta mahdollisimman moni pääsisi nauttimaan maisemista.

Kulkeminen ja kulkuyhteydet

Alueelle ideoitiin lossikokeiluita, niin Ruoriniemen ja Kahvisaaren välille kuin vielä rakentamatonta rantaraittia korvaamaan. Rantaraitin toivottiin rakentuvan alueelle. Ruoriniemen ja Kahvisaaren välille ideoitiin myös siltoja. Alueella kulkeva veneliikenne aiheutti kuitenkin ongelmia suunnitelmiin.

Joutjokea toivottiin käytettävän tapahtumakäytössä. Joen kova virtaus tulee kuitenkin ottaa huomioon. Joutjoesta toivottiin kanavamaista, viihtyisää kulkuväylää. Niemen satamaan toivottiin pienvenelaituria, jotta asiakkaat voisivat saapua suoraan palveluiden äärelle vesitse.

Niemeen ideoitiin myös alueen omia linja-autoja. Nämä linja-autot kulkisivat alueen sisällä, sekä matkakeskuksen ja Niemen alueen välillä. Niemenkatu haluttiin muuttaa bulevardiksi, eli puistokaduksi. Autoliikenne sijoittuisi jatkossakin alueen reunoille ja Niemen sisäosat pyhitettäisiin jalankulkijoille. Raideliikenteen mahdollisuuksia mietittiin niin alueen sisä- kuin ulkopuolella.

Pääväylien haluttiin pysyvän selkeinä, jotta kulkija näkee eteenpäin. Reittien selkeydellä haluttiin välttää eksymisen ja turhautumisen mahdollisuutta.

Kävelyn haluttiin olevan alueen sisällä pääkulkutapa. Tämän mahdollistamisen koettiin elävöittävän aluetta ja aiheuttavan ihmisten keskinäisiä kohtaamisia. Kävelyn ei tulisi olla vain suoritus. Vaihtoehtoiseksi kulkumuodoiksi kaavailtiin kaupunkipyöriä ja

sähköpotkulautoja. Nämä mahdollistaisivat kulkemisen matkakeskuksen ja Niemen välillä sekä alueen sisällä.

Satama-Kampus akseli

Sataman ja kampuksien väli tulisi yhdistää. Satama koettiin tällä hetkellä irrallisena muusta Niemestä. Tämä väli yhdistettäisiin rakentamalla väylä, josta muodostuisi Niemelle selkäranka. Tälle välille rakentuisi viheralueita, puistikkoa ja lehmuskuja. Nämä puistoalueet ja virkistyspisteet lisääisivät alueen viihtyisyyttä ja tarjoaisivat ihmisille kohtauspaikkoja.

Tähän väylään sidottaisiin myös 'Pellenpuisto', opiskelija-asunnot ja koirapuisto. Pellenpuisto sijoittuisi Polttimon viereen ja se toimisi liikunta- ja leikkipuistona. Opintopuisto sijoittuisi opiskelija-asuntojen viereen, noin puoleen väliin raittia. Väylän koettiin lähentävän myös kampuksia henkisesti.

Asuminen

Niemen alueelle kaivattiin asuntoja, jotka olisivat kaikille saavutettavissa. Opiskelijoiden ja lapsiperheiden asuntojen tarvetta korostettiin. Asuinrakentamisen toivottiin olevan kestävä ja laadukasta, mutta edullista. Korkealla rakentamisella toivottiin saavutettavan hienoja näköaloja esimerkiksi järvelle ja useampien asuinpaikkojen tarjonta. Haapalanmäen omakotitaloaluetta kaavailtiin myös laajennettavan.

Tapahtumat

Niemen haluttiin kannustavan spontaaneihin, leikkimielisiin tapahtumiin. Alueen käyttäjille tulee olla mahdollista järjestää itse tapahtumia, esimerkiksi puistoalueisiin sijoittuvilla laivoilla. Pop-up toimintaan haluttiin kannustaa, sillä sen koettiin houkuttavan uusia tapahtumia alueelle.

Turvallisuus

Liikenneturvallisuus ja alueen pimeys herätti keskustelua. Alueelta huomattiin vaarallisia risteyksiä nykyisen opintoraitin molemmissa päissä. Pimeys luo turvattomuuden tunnetta

ja alue tulisikin valaista. Kaduilla liikkuvat ihmiset ovat tärkeä tekijä turvallisuuden tunteen syntymisessä.

Jos alueen vesialueilla järjestetään tapahtumia, tulee huomioida alkoholin nauttimisen ja vesillä oleilun aiheuttamat vaaratilanteet.

Ranta

Niemen sataman tunnettuutta haluttiin parantaa. Yksi osallistujista kertoi ystävänsä kysyneen ”Mikä ihmeen Niemen satama?” Satama koettiin sotkuiseksi, ja asiaan toivottiin pikaista muutosta.

Sataman alue miellettiin veneiden säilytyspaikaksi. Alueelle kaivattiin selkeitä sääntöjä veneiden säilytykseen, jotta satamaan saataisiin aikaan järjestys.

Toisaalta satama koettiin Niemen alueen näyttävimpänä kohteena. Sataman toivottiin toimivan levähdyspaikkana veneilijöille. Veneilijöiden toivottiin jäävän Niemen alueelle viihtymään ja kuluttamaan palveluita, pelkän veneen säilytyksen sijaan.

Sataman hiekkakenttä haluttiin muuttaa puistomaiseksi alueeksi. Tälle puistoalueelle kaavailtiin tapahtumia, ja se voisi olla kuin Pikku-Vesijärven puisto. Puistoalueelle suunniteltiin myös Innovaatiolavaa, joka olisi kaikkien käytettäväksi tarkoitettu tila, jossa voisi nauttia maisemista säältä suojassa. Tilaa voitaisiin käyttää esimerkiksi ammattikorkeakoulun toimesta opiskelijaprojektien esittelyyn. Puistoon haluttiin pystyttää urbaaneita laavuja, jotka lisäisivät alueen viihtyisyyttä ja vapaa-ajan toimintaa. Nämä laavut voisivat myös toimia veneilijöiden väliaikaismajoituksena. Myös rantasaunalle ja purjevenevuokraukselle oli tilausta.

Vehreys

Niemen alueelle kaivattiin enemmän luontokokemuksia. Näitä saavutettaisiin metsäpoluilla ja laavuilla sekä istutuksilla. Joukkorahoituksen mahdollisuuksista keskusteltiin osallistujien kesken. Kaupunkilaisille haluttiin mahdollistaa osallistuminen alueen kehityksen rahoittamiseen. Puistoihin haluttiin kasvamaan hedelmäpuita ja marjapensaita, joista poimiminen olisi sallittua.

Viihtyisyys

Viihtyisyyttä alueelle ajateltiin syntyvän lämpimästä ja kotoisasta ilmapiiristä. Illan pimeessä rakennuksiin syttyisivät valot ja ohikulkija näkisi ihmisiä istumassa terasseilla nauttimassa toistensa seurasta. Alueelle kaivattiin toimivia väliaikaisia ratkaisuja, jotta kehitystyön ollessa vaiheessa alue olisi viihtyisä käyttäjälleen. Niemen aluekuvaa pidettiin nuhjuisena ja alueen siivoamista painotettiin. Alueen haluttiin mahdollistavan ajanvieton jokaisena vuodenaikana.

Verkostoituminen

Alueelle kaivattiin entistä vahvempia verkostoja yrittäjien ja korkeakoulujen välille, jotta tämänkaltaisen ideoinnin vieminen eteenpäin olisi sujuvampaa. Tällaiset verkostot mahdollistaisivat myös talkoohenkisen toiminnan. ”Niemessä tehdään yhdessä” oli yksi ideoiduista motoista. Yrittäjät toivoivat tiloja, joissa kohdata ihmisiä luontevasti.

Palvelut

Mukkulan tapahtuma-alueen toivottiin muuttuvan takaisin leirintäalueeksi. Tämä mahdollistaisi suurten ihmismassojen saapumisen alueelle. Niemen satama voitaisiin ottaa käyttöön autoilla saapuvien turistien tarpeisiin.

Niemen alueelle ei haluttu liian yksipuolisia palveluita tai toimintoja, jotta toistuvilta ja tynnypeältä yleisvaikutelmalta vältyttäisiin. Alueen haluttiin yllättävän käyttäjänsä. Tuottamalla alueelle majoitus- ja virkistystoimintaa, voitaisiin mahdollistaa matkailukulttuurin syntyminen. Niemen alueen palveluiden haluttiin olevan saatavilla iltaisin sekä öisin.

Niemeen haluttiin sijoittaa kehityksen edistyessä päiväkotia, liikennepuisto, kotieläinpiha, välinevuokrausmahdollisuuksia, sekä ruokakauppa.

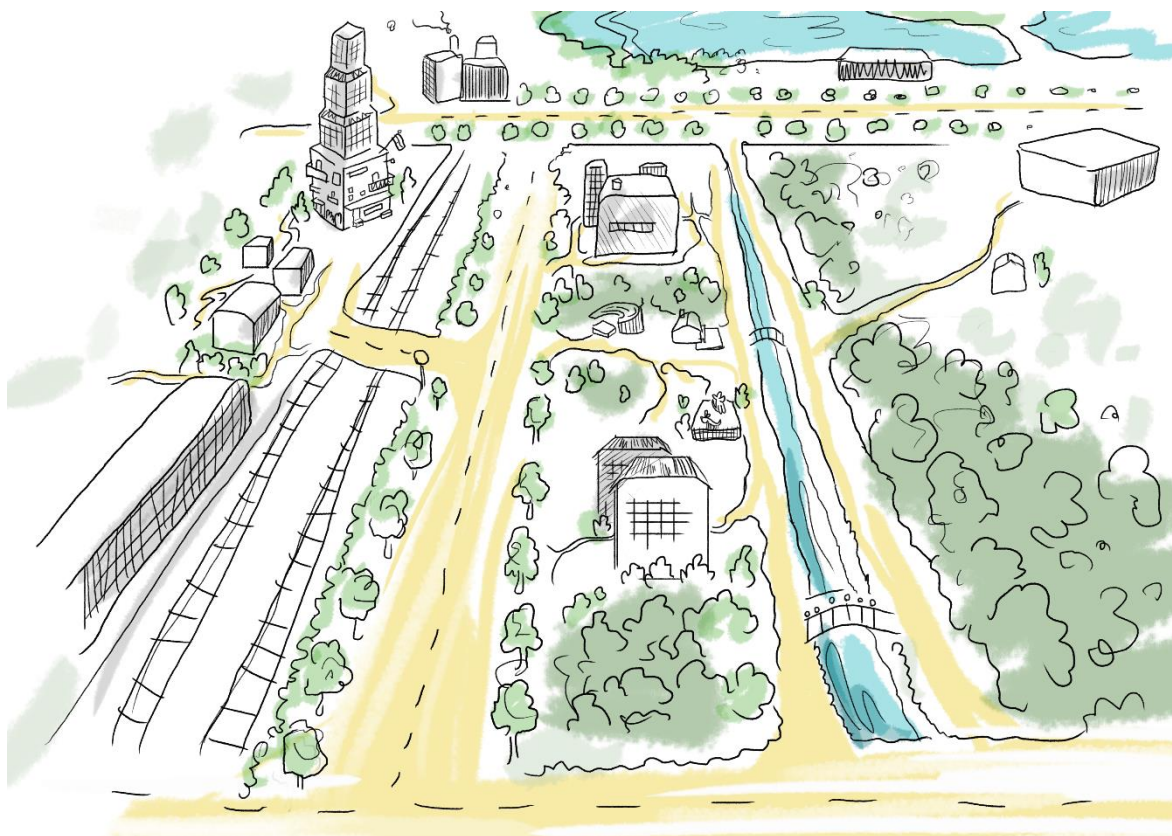
Yhteenveto ja visiointi

Työpajan tulosten pohjalta rakennettiin tiimin kesken Niemen tulevaisuuden visio. Tämä visio yhdisti työpajasta nousseita ideoita, ajatuksia ja suunnitteluratkaisujamme näihin aiheisiin.

6 TULEVAISUUDEN VISIOT

6.1 Niemen selkäranka

Niemen selkäranka on kokonaisuus, joka syntyy erilaisista kulkuväylistä, palveluista ja toiminnoista. Verkoston tarkoituksena on selkeyttää alueella liikkumista, tarjota alueen käyttäjille miellyttäviä oleskelu paikkoja, sekä maksimoida Niemen alueelle sijoittuvien palveluiden saavutettavuus. Niemen selkäranka lisää alueen käytettävyyttä, tarjoten parempaa kaupunkikokemusta.

Kuva 9 - Niemen selkäranka, alueelle syntyvä reittien ja toimintojen verkosto, Matias Tenhu, 2019

6.1.1 Kulkuväylät

Niemen selkärangan tärkeimpiä tekijöitä on itä-länsi-akselilla aluetta halkovat kulkureitit. Tälle akselille rakentuisi Aurinkoraitti, joka yhdistäisi jo olemassa olevan opintoraitin,

Joutjoen maisemareitin, sekä kulkemisen Mukkanlankadulta satamaan. Tämä raitti toisi Niemenkatua ja Mukkanlankatua lähemmäksi toisiaan. Näiden reittien yhteyksiin rakentuisi puistoalueita sekä asuin- ja yritysrakentamista. Näiden kulkuväylien tarkoituksena on mahdollistaa jalankulkijoille autoista vapaa alue Niemen sisäosiin, joissa kiireetön vaeltaminen on mahdollista.

Niemen ulkolaidat, eli Niemenkatu, Haapalankatu, Mukkanlankatu, Vuoripojankatu ja Anankatu muodostavat kehikon, joka tarjoaa moottoriliikenteelle mahdollisuuden saapua alueelle. Kampukset, satama, alueelle kaavailtu ruokakauppa ja urheilukeskus, sekä yritykset olisivat saavutettavissa myös autolla. Niemenkatu on tarkoitus muuttaa puistokaduksi, jolla haetaan turvallisuutta ja viihtyisyyttä alueelle.

Autoliikenteen kehää kiertäisi Niemen alueen oma joukkoliikennelinja. Linjan tarkoituksena on kiertää Niemen aluetta, kuljettaen ihmisiä sen tärkeimpiin kohteisiin. Linja kulkisi myös matkakeskuksen ja Niemen väliä. Linjalla kulkevat linja-autot voisivat erottua muista Lahden seudun liikenteen kulkuneuvoista.

Alueelle kaavailtiin elintarvikekauppaa entisen Tiimarin tontille. Opiskelijatalojen sekä elintarvikekaupan välille rakentuisi kulkureitti.

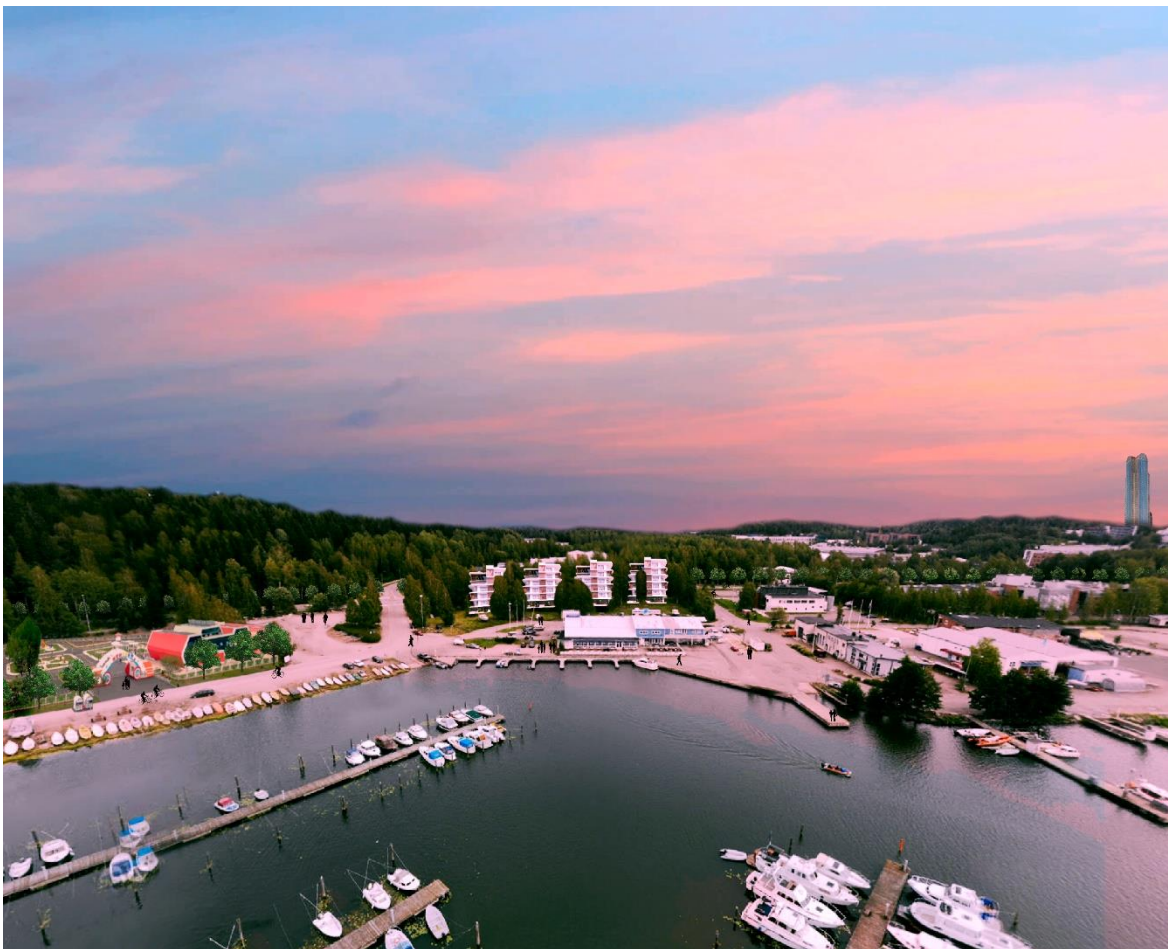
6.2 Virkistyminen Niemessä

6.2.1 Niemen satama

Niemen satamasta muodostuu yhdistelmä asumista, palveluita ja elämyksiä. Niemen satamaan rakennetaan 4 asuinkerrostaloa. Kerrostalon asuinnoista on suora näkymä Vesijärvelle. Kerrostalojen viereen sijoitetaan Niemen liikennepuisto. Puiston on tarkoitus käyttää vapaa-ajan viettoon sekä opetustilanteisiin. Puiston on tarkoitus houkuttaa alueelle nuorempia käyttäjiä.

Niemen satama-alue siistittäisiin, ja se toimisi osana rantaraitin kulkuväylää. Kulkijoiden on helppo pysähtyä sataman ravintolapalveluiden ääreen rantaraittia kävellessään.

Niemen satamasta olisi mahdollista vuokrata vesiturheiluun liittyviä tarvikkeita. Alueella olisi myös vuokrattavia veneitä, ja myös purjehduksien vuokraaminen olisi mahdollista.

Kuva 10 - Niemen satama on asumista ja virkistymistä, Riku Rantaharju, 2019

Rantaraitti

Rantaraitti kulki pitkin Niemen rantaviivaa. Vesialueelle sataman ja Ruoriniemen väliin rakennettaisiin täyttömaalle silta sekä tekosaari. Tarkoituksena on tarjota kulkijoille tavanomaisesta poikkeavia maisemia ja oleskelupaikkoja. Rantaraitin veden ylittävälle osuudelle rakentuisi monipuolisesti istuimia, oleskelupaikkoja, kuntoilun mahdollistavia rakenteita ja sateensuojia. Ylikulkusillalle on tarkoitus istuttaa runsaasti puita. Näkyvyys sillalla olisi esteetön.

Satamaa on tarkoitus jatkossakin käyttää tapahtumapaikkana. Uutena tapahtumana alueella voisi toimia Juhannusjuhlat, joiden kohokohta olisi tekosaarella poltettava juhannuskokko.

Kuva 11 - Rantaraitin varrelle rakentuva täyttömaasilta ja tekosaari, Janne Autio, 2019

Kuva 12 - Tekosaari on monikerroksinen kokonaisuus, Janne Autio, 2019

Kuva 13 - Näkymä Rantaraitin siltaosuudelta, Janne Autio, 2019

Kahvisaari

Kahvisaaren tunnettuutta parannettaisiin ylläpitämällä saaren päärakennuksessa ympäri vuoden palvelevaa kahvilaa. Alueella toimivan melontamuseon markkinointia ulospäin parannettaisiin, toteuttamalla alueelle melontaan liittyvää taidetta.

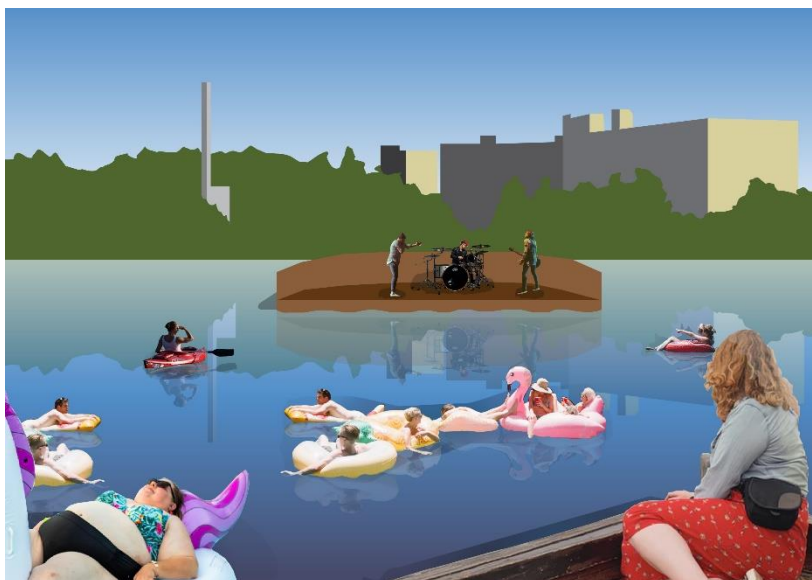
Saareen tuotaisiin kota alueen käyttäjien omatoimiseen käyttöön. Saarella järjestettäisiin tapahtumia, joilla ihmisiä houkuteltaisiin tutustumaan Kahvisaareen. Tällainen tapahtuma voisi olla esimerkiksi lumiveistoskilpailu.

Kuva 14 – Kahvisaarella on lämmin tunnelma, Matias Tenhu, 2019

Kelluva teatteri

Niemen satamassa toimisi kelluva teatteri, eli kelluva esiintymislava, joka seilaisi sataman edustalla. Lavalla voitaisiin esittää musiikki- tai teatterinäytöksiä, joita voitaisiin seurata vesiltä tai rannasta. Teatteri voitaisiin nostaa käyttökauden päätyttyä tekosaarelle säilytykseen.

Kuva 15 - Niemen Kelluva teatteri, Aadaliina Järn, 2019

6.2.2 Puistoalueet

Niemen alueelle rakentuisi monia eri puistoalueita, jotka yhdistyisivät kaikki toisiinsa alueen kulkuverkoston avulla.

Rantapuisto

Rantapuisto muuttaisi nykyisen sataman hiekkaparkin viihtyisäksi puistoalueeksi. Se yhdistäisi rantaraitin, Niemenkadun sekä Joutjoen kulkuväylät. Puistoon sijoittuisi Innovaatiolava, jossa käyttäjät voisivat nauttia järvimaisemista säältä suojassa, elävän tulen luodessa tunnelmaa. Tila olisi otollinen esimerkiksi kaupungin järjestäessä kohtaamisia kaupunkilaisten kanssa.

Rantapuistossa sijaitsisi myös rantasauna, joka olisi vapaasti vuokrattavissa. Rantasau-
nan edustalle mahdollistettaisiin turvallinen kulku järveen, jossa sijaitsisi talvisin avanto-
paikka. Alueelle tuotaisiin myös urbaaneja laavuja, jotka lisäävät alueen käyttäjien vapaa-
ajanvietto mahdollisuuksia. Näissä laavuissa olisi mahdollisuus yöpyä upeissa maise-
missa. Nämä laavut voisivat toimia myös alueelle saapuvien veneilijöiden tilapäismajoituk-
sessa. Rantapuisto toimisi jatkossakin tapahtumapaikkana. Tarvittaessa tilaa voitaisiin
muokata pop-up konttien avulla tapahtuman luonteeseen sopivaksi.

Kuva 16 - Rantapuisto on täynnä toimintoja, Aarni-Pekka Jakonen, 2019

Kuva 17 - Rantapuistossa sijaitsee sauna sekä avanto, Aadaliina Järn, 2019

Kuva 18 - Näkymä urbaanin laavun sisältä, Kuvalähde: Nesteen Instagram tili, nesteofficial, Kuvakäsittelyn tekijä: Aarni-Pekka Jakonen, 2019

Pellenpuisto

Pellenpuisto sijoittuisi Niemenkadun varrelle, Polttimon ja sataman väliin. Puistoon on tarkoitus toimia urheilu- ja leikkipuistona kaikenikäisille. Puistoon sijoittuisi urheilutelineitä, joita voisi käyttää myös leikkimiseen. Puiston sijalle voitaisiin istuttaa auringonkukkapelto,

varmistamaan alueen viihtyisyys, kunnes leikkipuisto saadaan toteutettua. Pellenpuistosta on kulkumahdollisuus Joutjoen yli satamaan.

Kuva 19 - Pellenpuisto, Aarni-Pekka Jakonen, 2019

Opintopuisto

Opintopuisto sijoittuisi rakenteilla olevien opiskelijatalojen sekä Niemenkadun kampuksen väliin, nykyisen opintoraitin varrelle. Opintopuistoon sijoittuisi Niemen puukahvila, koira-puisto, sekä esiintymislava katsomoineen. Opintopuistossa voidaan järjestää Niemen joulukauden avajaiset, joissa pystytetään ja valaistaan Niemen joulukuusi, sekä koristellaan puisto juhla-kauteen sopivaksi.

Opintopuisto voisi toimia opiskelijatalojen piha-alueena, jolloin asukkaat voisivat talkoovoimin osittain ylläpitää puistoa. Myös Niemen puukahvilan ylläpitämien voisi olla asukkaiden hoidoissa. Tällä tähdätään yhteisöllisyyden syntymiseen asukkaiden keskuudessa.

Kuva 20 - Opintopuisto joulun aikaan, Henri Syrjö, 2019

6.2.3 Urheilu Niemessä

Niemi Sports Center

Haapalankadun sekä Laatikotehtaankadun risteykseen sijoittuisi Niemi Sports Center, eli Niemen oma urheiluhalli. Rakennuksen laadukas ja kiehtova arkkitehtuuri nostaisi sen yhdeksi Niemen alueen vetonauloista. Halli mahdollistaisi laajasti erilaisia urheilumahdollisuuksia.

Urheiluhalli sijoittuisi jo olemassa olevan tenniskentän viereen. Urheiluhallin taakse sijoitettaisiin lisää urheilukenttiä. Nämä kentät suojattaisiin talvisin katoksilla tai pinnoitettaisiin, jolloin niiden päälle voitaisiin tehdä luistinradat. Urheilukeskukselle saapuminen autolla ja linja-autolla on mahdollista Haapalankadun kautta.

Urheilukeskuksella toimisi liikuntavarusteiden vuokraustoimintaa. Täällä olisi tarkoitus vuokrata muun muassa pallopeleihin tarkoitettuja välineitä.

Kuva 21 - Niemen urheilukeskukselle saapuminen on helppoa, Henri Syrjö, 2019

Talviurheilu

Niemen alueen tulee mahdollistaa myös ulkoilu ja aktiviteetit talvisin. Tämän takia Niemen selkärankana toimivalle raittikokonaisuudelle lumetettaisiin talvisin cityladut. Tämä latu kiertäisi jo olemassa olevaa Opintoraittia ja Joutjoen maisemareittiä pitkin.

Vesijärvellä kulkevat luistinradat vedettäisiin Kahvisaaren jäiden salliessa, jotta luisteli-joille saataisiin tarjottua houkutteleva levähdyspaikka.

Kuva 22 - Niemen urheilukeskus talviaikaan, Henri Syrjö, 2019

Välinevuokraus

Välineitä vuokrattaisiin siellä, missä niitä käytettäisiin. Urheiluhallilla vuokrattaisiin pallola-jeihin välineitä, satamassa taas purjehdukseen ja vesiurheiluun liittyviä välineitä. Vuokraaminen toimisi joko paikan päällä tai sovelluksella. Sovellus mahdollistaisi välineiden vuokraamisen ja nouto ja palautus tehtäisiin omatoimisesti.

6.3 Niemen Fiilis

Tunnelma ja turvallisuus

Niemen alueelle haluttiin syntyvän alueelle ominainen tunnelma. Tätä mahdollistetaan suojelemalla alueen teollisuusrakennuksia, kannustamalla alueen käyttäjiä kokeilemaan ja järjestämään rohkeasti omia tapahtumia. Niemen alueella saa kokeilla ja myös epäonnistuminen on sallittua.

Alueelle tuotaisiin runsaasti taidetta ja visuaalisia elementtejä. Alueella toimivan Muotoiluinstituutin opiskelijat tulisivat mukaan alueen omien valaisimien sekä opasteiden suunnitteluun.

Turvallisuuden tunnetta pyritään luomaan mahdollistamalla erilaiset vapaa-ajanvietto mahdollisuudet, joka tuo alueelle lisää käyttäjiä. Kaduilla liikkuvat ihmiset synnyttävät itessään turvallisuuden tunnetta muissa kulkijoissa. Alueen valaistukseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Kuva 23 - Lehmuskuja luo suojaivan tunnelman. Kuka vain saa ostaa kujalle lehmuksen, Riku Rantaharju, 2019

Kuva 24 - Niemen portti, alueen valaistus lisää turvallisuutta ja viihtyvyyttä alueella, Janne Autio, 2019

Kuva 25 - Polttimon seinä voisi viestiä saapumisesta Niemeen, Aadaliina Järn, 2019

Lämpö Niemessä

Lämmintä vaikutelmaa Niemen alueelle synnytetään esimerkiksi juhannuskokon polttamisella satamassa sekä joulukauden avajaisilla Opintopuistossa. Tarjoamalla alueen käyttäjille mahdollisuuden tulla mukaan alueen muokkaamiseen, synnytetään käyttäjille yhteenkuluvuuden tunne ja annetaan mahdollisuus vaikuttaa. Tämän takia Niemeen sijoittuvat tilat tulee olla vapaassa käytössä, ja tapahtumien omatoimiseen järjestämiseen tulee kannustaa ja tukea.

Kuva 26 - Joutjokea pitkin kulkeva Fuksikellunta, taustalla Opintopuisto, Matias Tenhu, 2019

6.4 Interaktiivinen kartta

Niemen tulevaisuuden visio, Niemen selkäranka, koottiin interaktiivisen kartan muotoon. Karttaan sisällytettiin tiivistettynä koko työstämämme Niemen tulevaisuuden visio.

Kartta on prototyyppi, jonka tarkoituksena on esitellä Niemen visio miellyttävästi ja helposti. Karttaan on sisällytetty suurin osa toteutetusta havainnemateriaalista. Valitsemalla toimintoja kartta näyttää kulkureitit, joukkoliikenteenreitit, uudisrakennukset ja puistoalueet, ja osaa antaa lisätietoa alueista.

Interaktiivinen kartta voisi toimia oivallisena tapana viestiä kaupunkikehittämisestä kaupunkilaisten kanssa. Jatkokehittämällä karttaa, olisi se mahdollista muuttaa Niemen alueen sovellukseksi, joka ohjaisi ja neuvoisi alueella liikkuvaa.

Kuva 27 - Niemen alueen visio koottiin interaktiivisen kartan muotoon, Henri Syrjö, 2019

7 NIEMEN ALUEEN KEHITTÄMISEN STRATEGISET TAVOITTEET

Yhteiskehittäminen

Niemen alueen laadukkaan ja käyttäjien toiveita vastaavan kehittämisen takaamiseksi yhteiskehittämistä tulee jatkaa alueen kehittämisessä. Käyttäjät tulee ottaa mukaan suunnittelutyön jokaiseen vaiheeseen, niin laadukkaasti kuin se kulloinkin on mahdollista.

Lahden ammattikorkeakoulun ja alueen yrittäjien välinen yhteistyö

Lahden ammattikorkeakoulun ja alueen yrittäjien välistä yhteistyötä tulisi tukea mahdollisimman paljon. Yritykset voivat tarjota opiskelijoille mahdollisuuden muuttaa opiskelutyöt ideoista teoiksi.

Lahden ammattikorkeakoulun ja alueen yrittäjien keskinäisen verkoston vahvistuminen tukee myös nuorten siirtymistä työelämään. Tämä saattaa osaltaan vähentää poismuuttajien määrää, luodessaan mahdollisuuden kiintyä alueeseen ja rakentaa elämänsä alueelle.

Kaupunkilaisten osallistuminen yhteisrahoitukseen

Kaupunkilaisille tulee tarjota mahdollisuus osallistua kaupungin kehittämiseen. Halutessaan kaupunkilainen voi rahoittaa valitsemiaan kehityshankkeita.

Keskeneräisyyden ylistäminen

Alue kehittyy ja rakentuu hitaasti, ja keskeneräisyyttä tulisikin ylistää. Luovilla ratkaisuilla voidaan tuottaa työmaa-alueista visuaalisesti miellyttäviä ja niille voidaan antaa myös hyödyllisiä toimintoja alueen käyttäjän silmissä.

Alueen käyttäjiin on tärkeää olla yhteydessä kaupunginosan kehityksen tiimoilta säännöllisesti, jotta käyttäjien tuntemukset alueen toimivuudesta pystytään kartoittamaan.

8 YHTEENVETO

Kuluneen syksyn työskentely on ollut erittäin hedelmällistä. Projektissa jokainen tiimin jäsen on päässyt tarkastelemaan kaupunkikehittämistä ja siihen liittyviä sidosryhmiä. Yhteistyö kaupungin ja Niemen alueen yrittäjien ja toimijoiden kanssa on vahvistanut vuorovaikutustaitojamme sekä osallistamisen menetelmien hallitsemista.

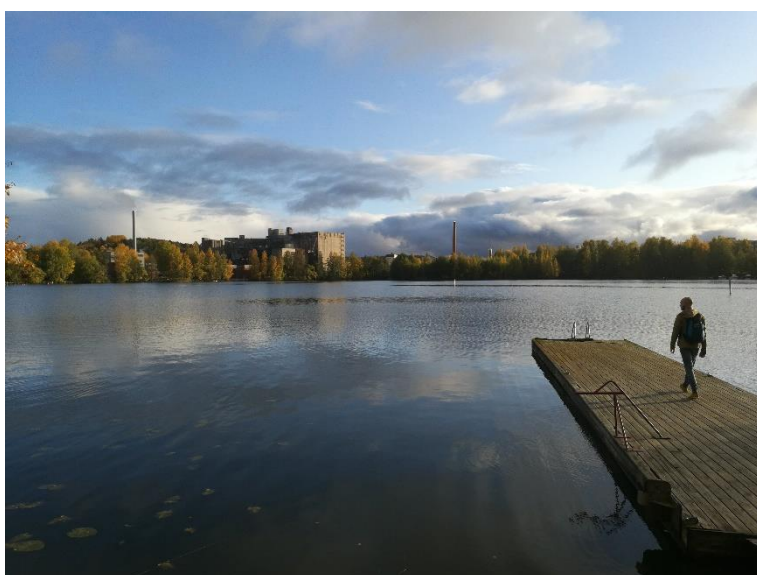
Toivoimme työskentelymme vievän käyttäjälähtöisen suunnittelun menetelmiä kaupunkikehittämisen työskentelytapoihin Lahden kaupungissa, ja uskomme onnistuneemme tässä tavoitteessa.

Projektin alussa määritettiin tavoitteeksi tuoda ilmi alueen yrittäjien ja toimijoiden toiveita ja tarpeita Niemen alueesta, osallistamalla heitä yhteiskehittämisen menetelmin. Tämä onnistui hienosti, josta haluamme kiittää yhteistyökumppaneitamme, Lahden kaupunkia, Ladec:a sekä osallistuneita alueen yrittäjiä ja toimijoita.

Niemen Selkäranka visio esitettiin ensimmäisen kerran 4.12.2019, jolloin se sai positiivisen vastaanoton. Erityistä kiitosta työ sai vaihtuvien vuodenaikojen huomioonottamisesta, sekä käyttökelpoisten, helposti kokeiluun otettavien ideoiden esittelemisestä.

Tarkoituksena oli selvittää, millaista tulevaisuuden aluetta käyttäjät toivovat. Millainen alue houkuttaa yrittäjän näkökulmasta?

Työskentelyn pohjalta voidaan todeta, että miellyttävän, oleskelun mahdollistavan kaupunginosan kehittäminen on oleellista, jotta alueella käyvät ihmiset saadaan ihastumaan alueeseen. Niemessä ohikulkijalla on syy pysähtyä ja kävijällä mahdollisuus etsiä ja löytää.

Kuva 28 – Kulkija Niemessä

LÄHTEET

Carlsberg Byen. (2019). *carlsbergbyen.dk*. Haettu 23. 11 2019 osoitteesta <https://www.carlsbergbyen.dk/erhverv/in-english>

Deichmann, J. (2019). *Ramboll.com*. Haettu 23. 11 2019 osoitteesta <https://ramboll.com/projects/rdk/nordhavn>

Gehl. (2019). *gehlpeople.com*. Haettu 23. 11 2019 osoitteesta <https://gehlpeople.com/projects/mission-rock-neighbourhood-revitalized/>

Hätönen, J. (2019). *Aspa*. (Kynnys ry) Haettu 23. 11 2019 osoitteesta <https://www.aspa.fi/fi/suuntaaja/suuntaaja-32015/k%C3%A4ytt%C3%A4j%C3%A4l%C3%A4ht%C3%B6isell%C3%A4-suunnittelulla-yhdenvertaista-osallisuutta>

Lahden kaupunki. (2019). *Lahti.fi*. Haettu 11. 23 2019 osoitteesta <https://www.lahti.fi/tietoa-lahdesta/Lahti-info>

Lahden kaupunki. (2019). *Lahti.fi*. Haettu 23. 11 2019 osoitteesta <https://www.lahti.fi/paatoksenteko/strategia-ja-talous/strategia-ja-ohjelmat>

Lahden kaupunki. (2019). *Lahti.fi*. Haettu 23. 11 2019 osoitteesta <https://www.lahti.fi/palvelut/aluehankkeet/niemi>

- Hätönen, J. (2019). *Aspa*. (Kynnys ry) Haettu 23. 11 2019 osoitteesta <https://www.aspa.fi/fi/suuntaaja/suuntaaja-32015/k%C3%A4ytt%C3%A4j%C3%A4l%C3%A4ht%C3%B6isell%C3%A4-suunnittelulla-yhdenvertaista-osallisuutta>
- Lahden kaupunki. (2019). *Lahti.fi*. Haettu 11. 23 2019 osoitteesta <https://www.lahti.fi/tietolahdesta/Lahti-info>
- Lahden kaupunki. (2019). *Lahti.fi*. Haettu 23. 11 2019 osoitteesta <https://www.lahti.fi/paatoksenteko/strategia-ja-talous/strategia-ja-ohjelmat>
- Lahden kaupunki. (2019). *Lahti.fi*. Haettu 23. 11 2019 osoitteesta <https://www.lahti.fi/palvelut/aluehankkeet/niemi>

KUVALUETTELO

Kuva 1 - Polttimo järveltä päin kuvattuna	2
Kuva 2 - Havainnoimassa Niemessä	5
Kuva 3 - Niemi tapahtumien keskuksena, Matias Tenhu, 2019.....	8
Kuva 4 - Muraali Polttimon seinustassa, Aadaliina Järn, 2019	8
Kuva 5 – Raidelauta mahdollistaa raiteilla liikkumisen, Aadaliina Järn, 2019	9
Kuva 6 - Konteilla toteutettu tapahtuma-areena, Aadaliina Järn, 2019.....	10
Kuva 7 - Niemen aluekehityksen työpaja, Valokuvaaja Henri Syrjö, 2019	13
Kuva 8 - Samankaltaisuuskaavion hyödyntäminen tiedon jäsentämisessä.....	17
Kuva 9 - Niemen selkäranka, alueelle syntyvä reittien ja toimintojen verkosto, Matias Tenhu, 2019	22
Kuva 10 - Niemen satama on asumista ja virkistymistä, Riku Rantaharju, 2019.....	24
Kuva 11 - Rantaraitin varrelle rakentuva täyttömaasilta ja tekosaari, Janne Autio, 2019	25
Kuva 12 - Tekosaari on monikerroksinen kokonaisuus, Janne Autio, 2019.....	25
Kuva 13 - Näkymä Rantaraitin siltaosuudelta, Janne Autio, 2019	26
Kuva 14 – Kahvisaarissa on lämmin tunnelma, Matias Tenhu, 2019	27
Kuva 15 - Niemen Kelluva teatteri, Aadaliina Järn, 2019, ihmishahmot Unsplash.....	27
Kuva 16 - Rantapuisto on täynnä toimintoja, Aarni-Pekka Jakonen, 2019	28
Kuva 17 - Rantapuistossa sijaitsee sauna sekä avanto, Aadaliina Järn, 2019, ihmishahmot Unsplash	29
Kuva 18 - Näkymä urbaanin laavun sisältä, Kuvalähde: Neste:n instagram tili, nesteofficial, Kuvakäsittelyn tekijä: Aarni-Pekka Jakonen, 2019	29
Kuva 19 - Pellenpuisto, Aarni-Pekka Jakonen, 2019	30
Kuva 20 - Opintopuisto joulun aikaan, Henri Syrjö, 2019	31
Kuva 21 - Niemen urheilukeskukselle saapuminen on helppoa, Henri Syrjö, 2019	32
Kuva 22 - Niemen uhreilukeskus talviaikaan, Henri Syrjö, 2019	32
Kuva 23 - Lehmuskuja luo suojaosan tunnelman. Kuka vain saa ostaa kuhalle lehmuksen, Riku Rantaharju, 2019	34
Kuva 24 - Niemen portti, alueen valaistus lisää turvallisuutta ja viihtyvyyttä alueella, Janne Autio, 2019.....	34
Kuva 25 - Polttimon seinä voisi viestiä saapumisesta Niemeen, Aadaliina Järn, 2019	35
Kuva 26 - Joutjokea pitkin kulkeva Fuksikellunta, taustalla Opintopuisto, Matias Tenhu, 2019	36
Kuva 27 - Niemen alueen visio koottiin interaktiivisen kartan muotoon, Henri Syrjö, 2019	37
Kuva 28 – Kulkija Niemessä.....	39

